

Humanist

Thema-nummer:
Emancipatie van de vrouw en
overlevingsproblematiek

Werkgroep 2000-
Postbus 2000
Amersfoort

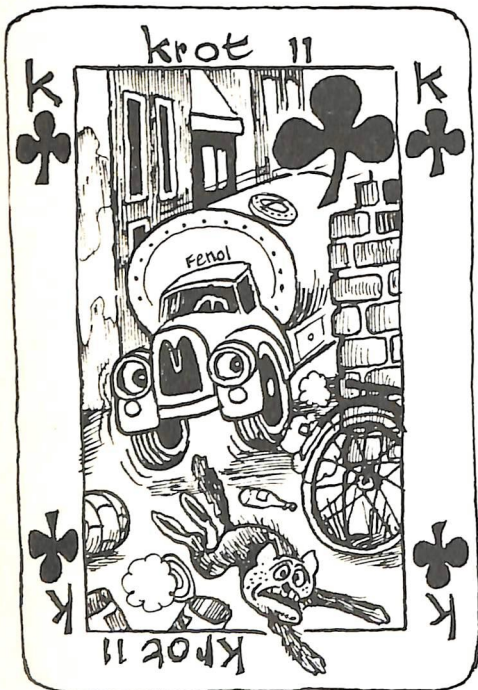
MAN-Vrouw-MAATSCH
APPy-Pastoorswarande 12
Postbus 746 - den Haag
tel: 070-642637

"ta en last"
Moorderland
's Grave land

PROTEST.

Vrouwenhuizen
o.a. Nieuwe Herengracht 95
Amsterdam
tel: 020-
252066

De afdeling Vormingswerk van het Hum. Verbond heeft voor deelnemers aan gespreksgroepen en vooral niet te vergeten de huiselijke kring een kaartspel omtworpen. De bedoeling van het spel is dat de deelnemers met elkaar een aantal vragen en problemen aan de orde stellen en deze op creatieve wijze oplossen.

Het spel kent drie onderdelen: het kaartspel, het uitvoeren van de opdrachten en de discussie achteraf. Het spel is een doe-het-zelf-spel. Geleverd wordt: een spelbord, een vel met de spelregels, een vel met voorbeelden van opdrachten, blanco opdrachtkaartjes door de gebruikers nog zelf in te vullen) en twee vel met stickers om op de „plaatjes” van een gewoon kaartspel te plakken — dus op de boer, vrouw, heer en aas.

De voorbeelden van opdrachten zijn gericht op ontplooiing van de creativiteit en op een verdere bewustwording rond de thema's emancipatie van de vrouw en de overlevingsproblematiek. Het wonen

wordt in het spel gebruikt als concreet aangrijppingspunt.

Om wat te noemen: Doe drie miljeuvriendelijke uitvindingen in uw keuken: u woont in een „flat”. U mag uw straat gaan opknappen, verzin 10 dingen waarmee u gaat beginnen: u woont in een „krot”.

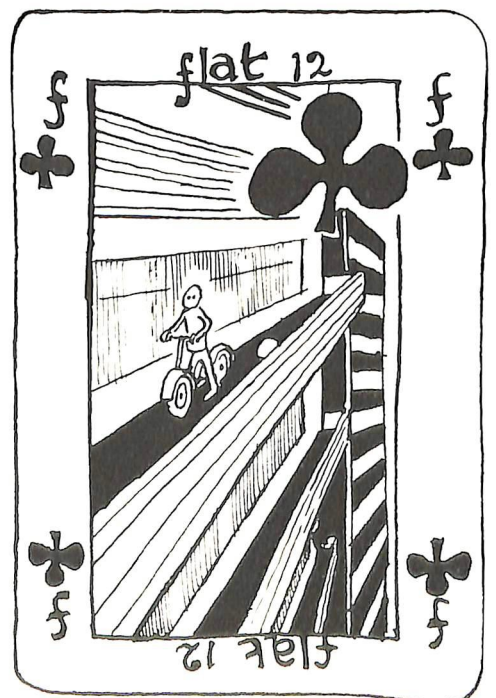
Het spel kan met vier deelnemers of met vier deelnemende groepen gespeeld worden.

In dat laatste geval is wel een spelleider-discussieleider nodig.

Leden van het Hum. Verbond kunnen het spel bestellen door overmaking van f 3,50 op girorekening 58 t.n.v. Hum. Pers, Utrecht onder vermelding van Nel, woon-je-wel spel.

Niet-leden betalen f 5,50. Het spel wordt afgeleverd zonder gewoon kaartspel, dat moet u zelf nog even in de winkel gaan halen.

Een gedeeltelijke subsidie van het Nationaal Comité voor het Jaar van de Vrouw maakte het uitbrengen van dit spel mogelijk.

Verbeter de wereld, begin bij jezelf

Moeten wij ons nu ook al zo nodig met emancipatie van de vrouw, met het jaar van de vrouw bezighouden? Dat denkt u wellicht als u dit thema-nummer van Humanist voor u ziet. En dan nog dit onderwerp koppelen aan de overlevingsproblematiek. Is dat niet wat ver gezocht?

We zijn wat moe geworden van al die kreten, mopjes, fanatieke en minder-fanatieke verhalen over de vrouw die de afgelopen negen maanden over ons heen zijn gestrooid. Het was misschien te veel — en teveel heeft altijd een negatief effect.

Mij is het ook zo vergaan. De termen emancipatie, onderdrukking, discriminatie, feminisme, bewustwording zijn me net zo de keel uit gaan hangen als milieu, problematiek, ecologie, werkgroep, actie en vervuiling.

Je bent geneigd met tekenaar Peter van Straaten uit te roepen: Moeder, ik ben niet gelukkig...

Toch maar even doorbijten. Want al ben je dan misschien wel eens moedeloos of moe, dat er wat gebeurt en wat er gebeurt, is wel degelijk van belang voor onszelf en voor anderen. Dat geldt zowel voor de milieu-problematiek als voor het feminisme. In feite gaat het om hetzelfde: je niet laten leven. (1*) Dat houdt in dat je denkt, kijkt, hoort, voelt wat er om je heen gebeurt (bewustwording dus) en je dan afvraagt of je het daarmee eens bent. Daarmee is de kous niet af. Want dan nog kun je zeggen: „Je kunt er toch niets aan doen” en „ze gaan hun gang maar” (migraine krijgen, ruzie maken met je man/vrouw, je verliezen in de natuur, je werk etc. blijven praten). De volgende stap is, dat je er ook wat mee doet. (3*) 't Gevoel van moedeloosheid, machteloosheid verdwijnt dan al voor een groot deel, je voelt je beter.

't Gaat niet altijd om het doen van grote wereldschokkende dingen — dat kun je trouwens niet alleen — ook kleine beetjes helpen. Al was het alleen al omdat je daarmee een mentaliteit demonstreert die ook anderen kan inspireren.

Anderen, daar kom je vanzelf bij terecht als je deze lijn volgt. (4*) Je hebt er natuurlijk altijd al mee te maken, maar dat kan ook op een passieve, negatieve manier zijn, als ging het om consumptie-artikelen. Verantwoordelijkheid, een term die humanisten vaak gebruiken, draagt in zich het zelfstandig naamwoord „antwoord”. (2*) En een antwoord (een goed antwoord) kan je pas geven als je iets begrijpt. Daar schiet me het wat ouderwetse gezegde te binnen: verbeter de wereld, begin bij jezelf. Als of het anders kan.

Wat heeft dat nu allemaal te maken met (vrouwen)-emancipatie en milieu-vervuiling? En wat met humanisme?

In het begin van dit stukje schreef ik: het gaat er om dat je je niet laat leven, door wie of wat dan ook. Dat betekent niet dat je altijd maar kan doen waar je zin in hebt.

Verplichtingen hebben we allemaal.

Maar ook de vrijheid om te kiezen waar je die verplichtingen legt. Stop! Dat is niet helemaal waar. Zo zou het moeten zijn. (4*) De meest ideale situatie, iedereen zou zich moeten kunnen ontplooiën zoals hij/zij dat wenst, die vrijheid moeten hebben om te kiezen. Helaas is dat niet zo: uitbuiting, slavernij, onderdrukking en discriminatie bestaan — in het klein en in het groot. Je kunt jezelf verplichten, daar wat aan te doen. (3*) Of het nu gaat om emancipatie, milieu of het in praktijk brengen van een humanistische levensovertuiging.

't Gaat om eenvoud, zeiden Galtung en Huetting in hun redes op de eco-conferentie. En om een andere mentaliteit.

In de westerse wereld is de situatie zo, dat aan de meest fundamentele behoeften voor vrijwel iedereen is voldaan: voedsel, kleding, onderdak, gezondheid en een grote mate van vrijheid. We kunnen ons nu bezighouden met een betrekkelijk „luxe”-probleem: vrouwen-emancipatie. Dat is niet denigrerend bedoeld: ook dit is noodzakelijk. Laten we alleen niet uit het oog verliezen dat het hier gaat om een kleinigheid in vergelijking met noden in de derde wereld, met honger, met moord, met vergiftiging en verraad.

Misschien klinkt een en ander wat moralistisch. Het is niet zo bedoeld, het begon eerder als een poging om wat orde te scheppen in de chaos van emancipatie- en milieu-literatuur die op mijn bureau ligt (zie ook pag. 7). Daarbij stuitte ik op het bekende blauwe vouwblad: Uitgangspunten en doeleinden van het Humanistisch Verbond. (5*) En dan wordt het je ineens duidelijk waarom ook wij — juist wij — ons zo nodig met emancipatie en overlevingsproblematiek moeten bezighouden.

Een thema-nummer van Humanist kan u misschien inspireren tot het leren en nadenken over deze dingen.

1) Het humanisme is de levensovertuiging die probeert leven en wereld te begrijpen uitsluitend met menselijke vermogens

2) Het acht wezenlijk voor de mens zijn vermogen tot onderscheidend oordelen, waarvoor niets of niemand buiten hem verantwoordelijk kan worden gesteld

3) De voortdurende bereidheid zich in denken en doen naar normen van redelijkheid en zedelijkheid te verantwoorden

4) De helpende zorg voor de medemens om hem in staat te stellen zich te ontplooiën tot een volwaardig bestaan in zelfbestemming

5) Het streven naar een samenleving waarin vrijheid, gerechtigheid, verdraagzaamheid, eerbied voor de menselijke waardigheid en medemenselijkheid centraal staan

(uit: beginselverklaring en doelstelling Humanistisch Verbond)

Ons eigen jaar

Gisteren zat ik met een kennis in het park, zalig in de zon. We hadden gewandeld om nog wat te profiteren van de misschien laatste zomerse dagen, we hadden thee gedronken met een appelpunt. Ik geniet altijd mateloos van dit soort uitjes, maar opeens dacht ik met wroeging aan het emancipatie-stukje, dat ik vandaag uit de pen moest zien te wringen en ik bedacht, dat het eigenlijk helemaal fout was, wat we daar zaten te doen. We behoorden ons te ontplooiën en onszelf waar te maken en ons bewust te worden van 't een of ander. Waarvan wist ik op dat moment niet precies meer, want de meeste kennis over de vrouwenemancipatie en wat emancipeerde vrouwen allemaal behoren te doen, had ik verleden jaar opgedaan, toen iedereen zich scheen op te maken voor het komende jaar van de vrouw. Artikelen in kranten en tijdschriften, interviews met werkende vrouwen, enquêtes over hoe je je voelt als vrouw en de vrouwenprogramma's van de radio, alles had die geladen ondertoon van spanning en verwachting van: „Nù nog niet, maar na 1 januari, dan zul je 's wat beleven!” En streng dat het allemaal was en bloedserieus. Nee, theedrinken in het park in de zon was er niet bij. Hooguit een pilsje-inde-haast op een terrasje in de stad. Voor de gewone huisvrouw, die haar hoofdtaak zag in het huishouden en de opvoeding van de kinderen, had niemand ook maar één goed woord over. Dat is me erg in 't verkeerde keelgat geschoten, moet ik zeggen.

Een van de interviews, die ik onder ogen kreeg, was een interview met een fabrieksarbeidster. Ze was getrouwd, had volwassen kinderen en ze stond 's morgens voor dag en dauw op om haar huishouden te doen. Dan ging ze naar haar werk en 's avonds kon ze nog eens beginnen in huis. Nu was het voor deze vrouw een harde noodzaak om te werken, omdat haar man te weinig verdiende, maar afgezien daarvan vond ze het werken buitenshuis zo plezierig, dat ze het ook zonder die economische dwang zou doen, want, zei ze: „Ik kan niet tegen stilzitten en op visite gaan.” Dat klonk vreselijk geëmancipeerd. Deze vrouw had niet genoeg aan haar huishouden, hield niet van gebeuzel en ging erbij werken.

Dat mag ze van mij, maar in de eerste plaats blijft er voor een vrouw zonder bepaalde universitaire of beroepsopleiding weinig anders over dan de vervelendste en minst betaalde baantjes. Ik vraag me af, of je dan veel redenen hebt om blij uit te roepen: „Kijk mij nu toch eens fijn geëmancipeerd bezig zijn!” Aan de lopende band zeker of als schoonmaakster of werkster. Bovendien, als een vrouw naast haar huishouden niets anders met haar vrije tijd weet te doen, dan stilzitten of op visite gaan, dan lijkt het me voor de vrouwenemancipatie een belangrijker taak om dit soort vrouwen eens gewoon zinvol te leren leven, dan om ze 't bedrijfsleven in te duwen, omdat je je zogenaamd alleen maar waar kunt maken, als je geld verdient.

Ons eigen jaar is alweer bijna om. Hoe het nu verder met ons zal gaan, weet ik niet. De melige grapjes erover zullen in ieder geval wel ophouden en naar ik hoop ook dat enge opgefokte gedoe van „we moeten zo nodig”. Daar kunnen we dan alleen maar heel gelukkig om zijn.

Ans Spigt

Een eerste vn-conferentie over de vrouw

MEXICO: POLITIEK STEEKSPEL

door Marijke Rawie

Nog nooit zag ik zoveel zelfbewuste vrouwen bij elkaar als die donderdagmorgen in dat gigantische gymnastiekstadion in Mexico-city, tijdens de officiële opening van de vn-conferentie over het Jaar van de Vrouw. Een levende bosatlas: waarbij vooral de afrikaanse en aziatische vrouwen opvielen door hun uitbundige kleding, haardracht en kleuren. Zij liepen er ook het meest trots bij, en, zoals later zou blijken, niet ten onrechte. Want dit vn-congres zou vooral het congres van de derde wereld worden. Dié stem zou er overwegend klinken en hun problematiek zou de boventoon gaan voeren.

Maar dat kon je bij het begin van het gebeuren in Mexico nog niet weten. En dus waren ook de westerse vrouwen nog vol goede verwachting, blij dat er op deze eerste vn-conferentie van, door, over en voor vrouwen eindelijk eens serieus over de problemen van de helft van de wereldbevolking zou worden gepraat. Maar twee uur na het begin van de openingsplechtigheid had nog geen vrouw een woord gezegd. Mannen wel: vn-secretaris Waldheim („discriminatie van vrouwen is onrechtvaardig, kwetsend voor de menselijke waardigheid en een vergriep tegen de rechten van de mens”); president Echeverria („als we werkelijk verbeteringen willen in de levensomstandigheden van vrouwen, dan moeten we al onze inspanningen samenbundelen in acties tegen bewapening, neokolonialisme, rassendiscriminatie”); de mannelijke Mexicaanse voorzitter van het congres, de minister van justitie Pedro Ojeda Paullada (een zoals achteraf bleek, volkomen ongeïnteresseerde man). Vooral het optreden van de laatste was een klap voor veel vrouwen: had Echeverria in heel Mexico voor deze ge-

legenheid geen goede vrouwelijke congresvoorzitter kunnen vinden?

Later begreep ik dat dit een eerste vingering was: Mexico werd een vrouwencongres waar mannen de lakens uitdeelden en waar politiek de hoofdtoon zou voeren. De hoop op een grote manifestatie van vrouwelijke solidariteit was immers ook wat onwerkelijk als je de positie van de vrouw wilt verbeteren, kom je automatisch terecht in de politiek. Als je praat over de vrouwelijke politieke gevangenen in Chili, Indonesië, Spanje, dan zit je midden in de politiek. Als je praat over abortus in Nederland, dan zit je in de politiek. Als je hebt over echtscheiding in Italië, dan is dat een politiek issue. Als je bezig bent met vrouwelijke vluchtelingen in het Midden-Oosten, dan heb je het over politiek. En politiek wordt nog steeds gemaakt door mannen. De cirkel is gesloten en was achteraf nooit open geweest.

In de loop van drie weken in Mexico zette het idee zich alleen nog maar steviger vast: een wereldwijde vrouwelijke solidariteit wordt helemaal niet gewenst. Met alle middelen is geprobeerd de bestaande tegenstellingen tussen arm en rijk, westen en oosten, blank en zwart, macht en onmacht te consolideren. En het is gelukt, natuurlijk. Want deze conferentie over de vrouw verschilt in niets van andere vn-conferenties: de officiële delegaties worden samengesteld door de nationale regeringen, die bestaan uit dezelfde mannen die conferenties over zeerecht of ontwapening inhoud geven. En het blijft een open vraag of vrouwen geplaatst in het bestaande systeem op belangrijke posten werkelijk anders zouden reageren als hun mannelijke collega's. Was, bijvoorbeeld, het demonstratieve weglopen van de Arabische vrouwen tijdens de speech van mevrouw Rabin een zaak van Arabische vrouwelijke solidariteit, of toch gewoon weer een uiting van de „grote” politiek in het Midden-Oosten conflict?

Een enorme informatiehonger van de westerse vrouwen naar vrouwen uit de derde wereld.

En wat te denken van de resolutie die zegt dat de Panamese regering de zeggenschap over het Panama-kanaal terug moet in het belang van de emancipatie van de panamese vrouw? Zijn de vrouwen om wie het in Mexico ging daadwerkelijk geholpen bij de pleidooien van de Russische afgevaardigde over ontwapening, met de veroordeling van het zionisme, met het onzinnige Panama-voorstel?

Nee, waarschijnlijk, maar het zijn de uitwassen van een dergelijk vn-gebeuren.

Het officiële congres was er een van onoverbrugbare tegenstellingen. In een hoekje van het vergadergebouw houdt Laura Allende, zuster van de vermoorde president, een persconferentie. Drie weken eerder kwam ze uit de gevangenis, deze statige Chileense vrouw met haar strenge Spaanse uiterlijk. Vermoeid, maar vastberaden de wereld te vertellen wat het Pinochet-regiem haar zusters — en broeders — in Chili aandoet: gevangenisstraffen, martelingen, bloedbaden, vernietiging van huis en haard, afgedwongen bekentenissen, inperking van de bewegingsvrijheid.

De Chileense Pinochet-delegatie ontkent heftig dat er iets aan de hand is. Ze stemmen tegen de Chili-resolutie, natuurlijk.

Maar wel zijn ze mede-opstellers van de Declaratie van Mexico (een verklaring van 77 ontwikkelingslanden over emancipatie en een rechtvaardiger verdeling van de welvaart), waarin toch artikelen voorkomen als „Alle vormen van onderdrukking en onmenselijke behandeling van vrouwen, mannen en kinderen, zoals gevangenisstraffen, martelingen, bloedbaden, vernietiging van huis en haard, afgedwongen bekentenissen, inperking van de bewegingsvrijheid zijn misdaden tegen de mensheid.”

Het hele politieke spel van ontkennen, liegen, beschuldigen, splinters zien bij anderen, terwijl je scheel kijkt door de

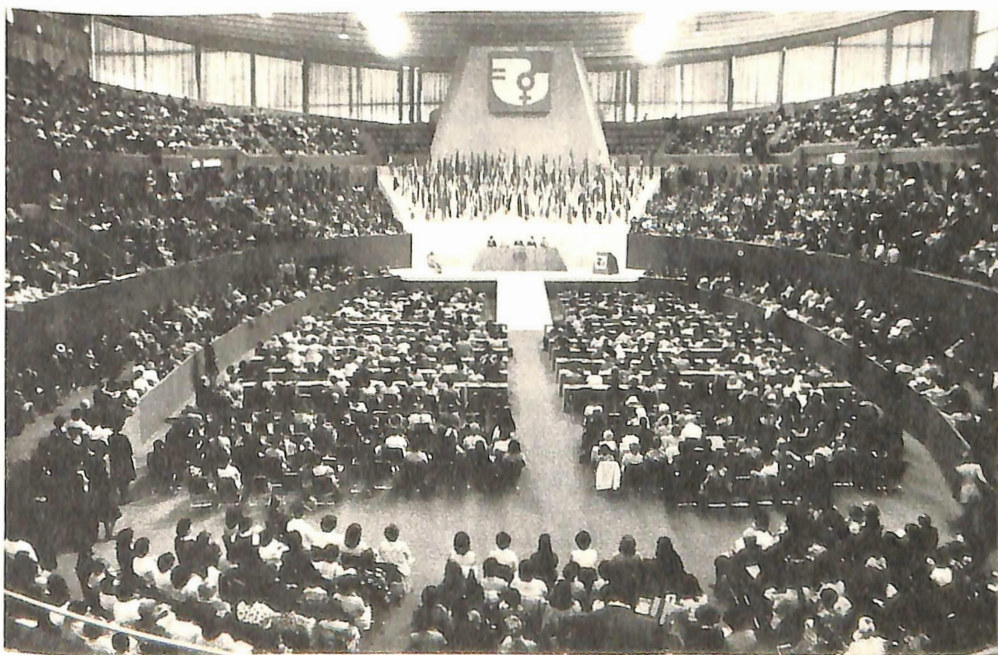
balk in je eigen ogen, alles wordt tot in de perfectie gehanteerd.

Voor de meeste vrouwen die niet gewend zijn aan het politieke spel een ontvutsende ervaring. Daarom is veler hoop gevestigd op de Tribuna, een ook door de Verenigde Naties georganiseerd schaduwcongres, dat tegelijkertijd in de stad wordt gehouden. Daar zitten geen regeringen in, maar gewone vrouwen, die mogen zeggen wat ze zelf vinden.

Dat hoopten we tenminste. Maar ook de Tribuna is geen werkelijke uitlaatklep: ook hier worden vaak — veel te vaak — regeringsstandpunten gehoord en doen vrouwen te vaak de mannenregeringen na. En bovendien mag er op die Tribuna wel gesproken worden, maar het mag niet worden gehoord. De stemmen van de vrouwen mogen niet doorklinken op de officiële conferentie, dat past niet in het vn-systeem. De vaak bloedstollende getuigenissen van vrouwen op deze Tribuna komen niet veel verder dan de vier muren van de vergaderruimte.

De wereld ligt niet wakker van het relaas van de kleine Indiaanse mijnwerkersvrouw uit Bolivia, Domintilla Cungara, die door het geld van 35.000 mijnwerkersvrouwen bijeengebracht, tegen de uitdrukkelijke wil van de Boliviaanse regering naar Mexico is gekomen om te vertellen hoe de indianen en mijnwerkers in haar land worden uitgebuit, onderdrukt en vermoord. Ze weet dat ze hierna waarschijnlijk niet meer naar haar land, man en kinderen terug zal kunnen, maar het lot van de duizenden in Bolivia is voor haar belangrijker. Ze spreekt hier met een vonkje hoop: het ging in Mexico toch over emancipatie, gelijkberechtiging, uitbanning van willekeur? Waar zoveel vrouwen bijeen zijn, zegt ze, moet het toch mogelijk zijn een actie op te zetten tegen uitbuiting? Want er moet immers een eind komen aan hongerdood, aan uitbuiting van mannen door mannen, van mensen zonder geld door mensen met geld? Ieder weldenkend mens geeft haar gelijk,

„Waar zoveel vrouwen bijeen zijn, moet het toch mogelijk zijn een actie op te zetten tegen uitbuiting?”

maar tussen denken en doen zit een wereld verschil.

Er ontstaan op deze schaduwconferentie wel solidariteitsacties, die je hart verwarmen. Mexico blijkt de opvatting te huldigen, dat het meer om een internationaal congres gaat en dat het de Mexicaanse vrouwen niet betreft: dat is een binnenlandse zaak. Daarom mogen gewone mexicaanse vrouwen de Tribuna niet in. Er wordt een grootscheepse actie georganiseerd tot het toelaten van de Mexicaansen en zolang westerse vrouwen posten bij het inschrijvingsbureau, kunnen de organisatoren niet anders dan hen toelaten. Maar de speeches van president Echeverria en zijn echtgenote over de rechten van de vrouw klinken er wel onoprechter door.

En zo was het eigenlijk met alles, daar in Mexico. Voor de meeste vrouwen, die politiek niet al te bedreven waren, bleek politiek een niet zo verheven spelletje, en liet de vn-conferentie over het jaar van de vrouw dat in al zijn vernederende facetten zien.

Toch bleef het een unieke belevenis om zoveel vrouwen uit zoveel verschillende culturen en achtergronden bij elkaar te zien; er mee te praten, hun ideeën te horen (er bleek een enorme informatie-honger te bestaan van de kant van westerse vrouwen naar de vrouwen uit de derde wereld), de verschillen te zien en te merken dat er ondanks die verschillen nog zoveel gemeenschappelijks is.

En wat de consequenties voor Nederland betreft: minister Pronk van ontwikkelingsamenwerking heeft toegegeven, dat er in het officiële beleid tot nu toe weinig of geen aandacht aan de zaken waar het in Mexico om ging, werd besteed. Hij heeft toegezegd, dat dat in het vervolg zal veranderen: dat er rekening zal worden gehouden met de vrouw in het ontwikkelingsproces. Het jaar van de vrouw is wat dat betreft, aldus de minister, een eye-opener geweest. Als dat het resultaat van het Mexico-spektakel is, dan was het allemaal niet te vergeefs.

Liefde is...

...baar een extraatje
toestoppen als haar
huishoudgeld op is.

Vrouwen- emancipatie

Dorothee Sölle

Wij willen niet worden als de mannen in onze maatschappij verminkte wezens door de prestatiedwang verarmd in hun emoties verzakelijkt tot bureaucraten afgericht tot specialisten verdoemd tot carrièrebouw

Wij willen niet de sexuele rechten en de sexuele afstomping van de mannen genitale prestatie in kwantiteit gemeten sex als waar gevraagd verkocht betaald en vertoond

Wij willen niet het door mannen bedachte en beheerste gezin dat alleen bestaat voor zichzelf dat mensen apolitiek maakt vrouwen infantiel de jongeren neurotisch

Wij willen niet verzorgd beschermd en opgetut worden de kinderen voeden africhten aanpassen de mannen bemoederen en oplappen

Wij willen niet leren wat de mannen kunnen heersen en kommanderen bediend worden en veroveren jagen buit maken onderwerpen

Uit: „De langste adem”, gedichten over geduld en revolutie, Ten Have, Baarn, 1975.

Doordat vrouwen cultureel worden onderdrukt, en geen positief, autonoom zelfbeeld hebben, kunnen zij geen goed gebruik maken van de sociale kansen, die hun soms worden geboden. Doordat vrouwen sociaal worden onderdrukt, kunnen ze zich cultureel niet ontplooiën.

Andreas Burnier in Radikaal feminisme, artikel in Opzij, januari 1973

RECTIFICATIE:

In Humanist van 1 september stond abusievelijk vermeld dat Rob Tielman het Hum. Verbond vertegenwoordigt in de Landelijke Stichting Bijzondere Huisvesting.

De Stichting Intramurale Geestelijke Verzorging in Amstelland, gevestigd te Amstelveen, waarin samenwerken het Nicolaas Tulp-ziekenhuis, het Verpleeghuis Groenelaan, de Raad van Kerken Amstelveen-Buitenveldert en het Humanistisch Verbond, wenst over te gaan tot het in dienst nemen van

een geestelijk verzorgers

Hij of zij zal belast worden met de geestelijke verzorging in de bij de Stichting aangesloten instellingen.

- Het ziekenhuis en het verpleeghuis tellen ieder 160 bedden en zijn zeer dicht bij elkaar gelegen.
- De voorkeur gaat uit naar een geestelijk verzorgers die een klinische training heeft gevolgd of die bereid is deze training te volgen.
- Vereist wordt een openheid voor samenwerking met andere geestelijke verzorgers en andere disciplines.
- Aanstelling geschiedt volgens de richtlijnen van de Nationale Ziekenhuisraad of desgewenst volgens andere vigerende regelingen.

Sollicitaties worden zo spoedig mogelijk ingewacht bij de Secretaris van de Stichting, Jhr. M. G. van der Does, Thorbeckelaan 110 te Amstelveen (tel. 020 - 41 71 17).

Radio & TV

Radio:

Zondagmorgen 9.30-10.00 uur
21 september: aktualiteiten, o.a. vredesweek, „de vrouwtjes”;
28 september: „Naar een nieuwe schoolstrijd?” prod. Rina Spigt en Jetske Mijs.
5 oktober: aktualiteiten.

Televisie:

28 september: Ned. I 22.20 uur
„Samen leven bestraft”, Rob Tielman praat over nadelen van niet-huwelijks relaties.
Pres. Ilse Wessel. Interview: Pim Elfferich,
Regie en prod.: Joos Elfferich.

Konferentie van de humanistische stichting Socrates voor wetenschap en cultuur over:

Huwelijk/gezin en alternatieve vormen

In onze samenleving heeft zich als grondpatroon ontwikkeld het kleine kerngezin op basis van een wettelijk gesloten huwelijk. Dit patroon raakt in toenemende mate in discussie. Er is een vrij groot aantal echtscheidingen. Een toenemend aantal jonge mensen gaat samenwonen zonder een voorafgaand bezoek aan het stadhuis. Vrienden en vriendinnenparen willen een eigen gezin vormen en vragen daarvoor erkenning in wettelijke regelingen. Weer anderen geven er de voorkeur aan samen met verschillende kerngezinnen en enkelingen één leefvorm te zoeken in een kommune.

Wat zijn de achtergronden van deze ontwikkelingen en hoe beoordelen wij dit vanuit een humanistische visie op mens en maatschappij?

Over deze problematiek organiseert de stichting Socrates een konferentie op zondag 12 oktober 1975 te Amersfoort.

Werkwijze:

Er zullen op de konferentie geen inleidingen worden uitgesproken. De deelnemers ontvangen van te voren schriftelijk een reeks discussiepunten plus enige informatieve artikelen. Aangekomen ter konferentie gaan de deelnemers onmiddellijk in discussie, 's morgens in kleine discussiegroepen, 's middags plenair met een forum, dat bestaat uit:

Drs. R. A. P. Tielman (voorzitter), Mw. drs. P. Wassen-van Schaveren, Drs. A. den Broeder, Prof. dr. G. A. Kooy en Drs. F. J. Selier.

AGENDA:

10.00 - 10.30 uur aankomst, koffie.
10.30 uur opening.
10.45 — 12.30 uur groepsdiskussies.
12.30 — 13.30 uur lunch.

13.30 — 16.00 uur rapportage van de discussies van de kleine groepen, plenaire discussie met het forum.

Deelname **alleen** na voorafgaande opgave aan het bureau van het Humanistisch Verbond, Postbus 114 te Utrecht, tel.: 030-318145.

Er kunnen aan deze konferentie niet meer dan zestig personen deelnemen. Leden van het HV hebben voorrang bij de inschrijving.

De kosten bedragen f 7,50 per persoon. Een lunch kan ter plaatse gebruikt worden tegen betaling van f 7,— en alleen na voorafgaande bestelling.

De konferentie wordt gehouden in het gebouw van de Internationale School voor Wijsbegeerte bij Amersfoort.

Belangstellenden wordt verzocht zich zo spoedig mogelijk op te geven aan het bureau van het Humanistisch Verbond.

Evolutie van de vrouwelijke seksualiteit

door M. J. Sherfey. Uitg. Bruna, Utrecht. Vertaald uit 't amerikaans

De titel van dit boek dekt de lading maar gedeeltelijk, daar in dit eerste van 2 boeken niet de evolutie van de vrouwelijke seksualiteit, maar de huidige stand van zaken in de theorievorming over het seksueel functioneren van vrouwen centraal staat en in het tweede deel de evolutie van die seksualiteit zelf.

Wie deze zin begrijpt, kan het boek wel lezen. Veel feitelijke gegevens zijn voor mensen die de populaire maandbladen in de seksuele relatiesfeer bijhouden, niet nieuw meer; de achtergronden boeiden me zeer.

Dat zijn dan wel vrij moeilijke, maar voor een doorzetter interessante biologische studies aangaande het functioneren van het seksuele apparaat bij zoogdieren

en mensen. Dat houdt meestal een correctie in op allerlei, nu dus verouderde, theorieën over bijv. het ontstaan van bi-seksualiteit en een precieze definiëring van het verloop van de seksuele relatiecyclus.

Maar voor de moeilijke begrippen werd een verklarende woordenlijst ingevoegd. (Reeds in de inleiding wordt het ontstaan van het boek op zo'n manier verklaard en verdedigd dat een kritiek nog slechts een verdachtmaking aan eigen adres zou betekenen, d.w.z. ik durf niet meer)

Door de vele illustraties ook een handboek voor de biologie van het seksuele apparaat.

Het wachten is op deel 2. Aad Veldhuis

De „Humanist” is te klein om uitvoerig op allerlei onderwerpen in te gaan. Bovendien: er is al zoveel geschreven...

Het leek daarom nuttiger informatie te geven over verenigingen, boeken, tijdschriften, brochures die zich bezighouden met, gaan over emancipatie (van man en vrouw) en milieu.

De lijst is verre van volledig, daar ontkomt je niet aan. Daarom dit idee: Knip dit kader uit, plak het op een blocnote. Leest u iets nieuws, interessants, schrijf het op. Als de redactie dan regelmatig uw „aanvullingen” ontvangt, kunnen we die publiceren in Humanist.

Wat betreft de verenigingen en organisaties: het zou te ver voeren alle doelstellingen op te nemen. Aarzelt u niet hen te schrijven of te bellen, als het om bepaalde zaken (abortus bijv.) gaat en vraag dan wat zij er aan doen. Zo kun je heel wat druk uitoefenen en kom je er achter wie zich om wat voor zaken druk maakt.

Organisaties:

Man, Vrouw, Maatschappij —, Pastoorswarande 12, postbus 746, Den Haag.

Dolle Mina, Sweelinckplein 55, postbus 1587, Den Haag; postbus 6, Amsterdam; de Kargadoor, Oude Gracht 36, Utrecht.

Stichting Ombudsvrouw: voor alle problemen die vrouwen tegenkomen als ze werken of willen gaan werken. Postbus 1520, Den Haag. Tel. 070 - 554513, iedere maandagavond van 7-10 uur.

Vrouwentelefoon: vrouwen bellen vrouwen, elke dag van 9-12 uur, zowel 's morgens als 's avonds.

Landelijk Centrum voor Huwelijkscontacten, (waarin ook het Hum. Verbond), Prinsenlaan 1, De Bilt.

Ned. Ver. voor Vrouwenbelangen, Paramariboplein 18, Amsterdam.

Vrouwenhuis Amsterdam, Nieuwe Herengracht 95.

Vrouwenhuis Groningen, Planetenlaan 61.

Vrouwenhuis, Utrecht, Leidseveer 29.

Internationaal Archief voor de Vrouwenbeweging, Herengracht 262, Amsterdam.

Informatie- en documentatiecentrum van het **Nederlands Vrouwencomité**, Laan Copes van Cattenburch 72, Den Haag.

Nederlandse Vrouwenbeweging, Alexanderkade 2, Amsterdam. Onafhankelijke organisatie voor werkende vrouwen, huisvrouwen en studerende.

Ned. Ver. voor Sexuele Hervorming, Bibliotheek en doc. centrum, Prinses Beatrixlaan 11, Den Haag. Telef. hulpdienst van 9-23 uur dagelijks 070 832900 en 849900.

Vrouwenbond van de P.v.d.A. (Rooie Vrouwen), Tesselschadestraat 31, Amsterdam.

Vrouwen in de VVD, Alexanderstraat 16, Haarlem.

Ned. Ver. van Huisvrouwen, Jan van Nasastraat 89, Den Haag.

Stichting organisatie gescheiden mensen, Lubeckstraat 73, Den Haag.

C.O.C., Frederiksplein 14, Amsterdam.

Boekhandel van Gennep, Nes 128, Amsterdam: voor alle femin. boeken en bladen. Geeft tevens een lijst met 159 titels.

Vereniging Milieu-defensie, Herengracht 109, Amsterdam.

Actie Strohalm, Oudegracht 36, Utrecht.

Stichting Milieuzorg, Zeist.

Vereniging tot behoud van Natuurmonumenten, „Schaep en burgh”, 's Graveland.

Amnesty International, 3e Hugo de Grootstraat 7, Amsterdam.

Tijdschriften, boeken, brochures

Opzij — radic. fem. maandblad, uitgave stichting Opzij, postbus 1311, Amsterdam.

Mannentaal, Valckenierstraat 35 III Amsterdam.

Vrouwenkrant, Nwe Herengracht 95, Amsterdam.

Zijwijzer, onafh. maandblad, Nieuwendammerdijk 315, Amsterdam-N.

Alle Hens, koopwijzers, uitgegeven door

Alle Hens, door actie Strohalm, de Ver. Milieudefensie en de Stichting Milieuzorg.

Sunschrift 13: De Kulturele revolutie van de vrouw — Nijmegen, uitg. SUN, Oranjesingel 42.

Lover, driemaandelijks literatuuroverzicht van de vrouwenbeweging, Nijmegen.

Het jaar van de vrouw... wat nou! door vertegenwoordigers van de Ned. Vrouwenraad, MVM, Marie word wijzer, Ned. Ver. voor de Ver. Naties: overzicht van positie van vrouwen in verschillende landen.

5 jaar Dolle Mina, Dolle Mina, Sweelinckplein 55, Den Haag. f 14,90. Overzicht met veel boeiende foto's.

Groenboek, positie van vrouwen in het COC, uitg. van de Land. werkgroep Seringen. Bestellen bij Frederiksplein 14, Amsterdam.

Plus-min boek, uitgave van MVM, n.a.v. een onderzoek in kinderliteratuur, Opent de ogen.

Te bestellen bij Tony Meelis, Zocherstraat 5, Leiden.

DIC-map 52, Bevrijding van de vrouw — Hoe moet dat nou?, opgebouwd uit bestaande artikelen etc. f 13,90 bij De Horstink, Wilhelminalaan 17, Amersfoort.

DIC-map 42 — De bevrijding van de vrouw — naar een menselijker samenleving.

En ze leefden nog lang en gelukkig... Uitg. De Bonte Was, Nwe Herengracht 95, Amsterdam, artikelen uit De Vrouwenkrant.

Jeugd en Samenleving: rolverhoudingen tussen man en vrouw. Themanummer van mrt./april 1975 f 9,50, — Maliesingel 13, Utrecht.

Politiek in gezinsverpakking, n.a.v. het jaar van de vrouw uitgegeven door de St. Vredesopbouw. Te bestellen: St. Vredesopbouw, Parkstraat 9, Utrecht. Prijs 1 gulden en 90 ct. porto.

Werk-wijs, uitg. van de Stichting Ombudsvrouw. Met veel nuttige adressen, informatie voor iedereen die werkt. Prijs f 5.

De toekomst van de vrouw, doc.map voor het vormingswerk. Werkgroep 2000, Amersfoort.

Hedy d'Ancona: Huisvrouw-thuisvrouw? Uitg. Samsom, Alphen a. d. Rijn.

Simone de Beauvoir: de tweede sekse.

B. Friedan, Het misverstand vrouw.

Germaine Greer, de vrouw als eunuch.

J. Kool-Smit e.a. Rok en Rol.

M. Mead: Man en vrouw — een studie over sexen in een veranderende wereld.

Handboek voor vervuild Nederland — door Wouter van Dieren.

Grenzen aan de groei, eerste rapport.

Club van Rome door Aula-reeks.

Zijn we allemaal gek geworden? W. Woltz, uitgeverij Ploegsma, Amsterdam.

Verslagboek, Ecologieconferentie H.V., f 5,—, giro 58 t.n.v. Humanist. Pers.

Documentatie-map H.V. „Over de positie van de vrouw in de samenleving” f 3,— t.n.v. Hum. Pers, giro 58.

Het is een kwestie van willen

In samenwerking met het NIVON, 't NUT en MVM heeft de afdeling Vormingswerk van het Hum. Verbond een dia-serie laten maken over Vrouw en Wonen. De dia-serie is niet gemaakt voor een „avondje-onderuit zakken”, maar om te praten over vrouw-woning-woonomgeving. Kan en mag zij meebeslissen over de inrichting van de woning en de woonomgeving? Wij weten allemaal dat de „maatschappij” voor ons al veel heeft geregeld. Soms is er niet eens meer sprake van regelen, maar meer van bepaald zijn. Geldt dit ook voor de situatie van de vrouw in haar woning en woonomgeving?

Deze vraag staat centraal in de dia-serie. De serie wil het gesprek over de rolverdeling en de invloed daarop van de maatschappij op gang brengen in de overtuiging dat het niet alleen bij praten blijft.

Het humanistisch verbond vindt het thema van deze dia-serie (vrouw-woning-woonomgeving) belangrijk omdat het aansluit bij de activiteiten van het humanistisch verbond rond de overlevingsproblematiek. Een project waarin stelling genomen wordt tegen de jacht op consumptiegoederen en de competitie en prestatiegerichtheid in onze maatschappij. De daarmee samenhangende sociale problemen, als vervreemding, vereenzaming en isolement worden door vele vrouwen in hun woonsituatie dagelijks ervaren. Vrouwen zouden als groep belangrijke initiatieven kunnen nemen, voor alternatieven in de leef- en woonsfeer. Alternatieven als leefstraten, een goed stelsel van kinderopvangmogelijkheden en andere gemeenschappelijke voorzieningen.

Voorzieningen waarin ook een stukje solidariteit met andere vrouwen merkbaar kan worden.

Akties om te „overleven”, in een menswaardige samenleving, en dat is nogal wat!

De dia-serie is mede-gesubsidieerd door het Nationaal Comité voor het Jaar van de Vrouw.

De serie „Het is een kwestie van willen” bestaat uit 2 x 80 kleuren-dia's in twee ronde houders. Er is een geluidsbandje bij (snelheid 9,5, 4 sporen, stereo). De serie duurt ongeveer 20 minuten.

Wilt u deze serie draaien dan kunt u contact opnemen met de afdeling vormingswerk.

In verband met een wisseling van functie verzoeken wij u geen voorstellingen te plannen in september en oktober.

Jack Tsang

Humanist

eindredakteur: Jetske Mijs.

Druk: Lumax, Utrecht.

Redaktie-adres: Hum. Verbond, Oudegracht 152, Utrecht. Tel. 030 - 31 81 45.

Abonnementsprijs voor niet-leden: f 18,— per jaar t.n.v. Humanistische Pers, postgiro 58, Utrecht.

dag..ik heet alice...
Wat zijn
mijn
kansen?

Centrum Milieu-zorg
Herengracht 540 A'dam
tel: 020-246212

Milieu-defensie
Herengracht 109

HIVO
Huygenspark
den Haag
Tel: 070-88226
ontwikkelings-
samenwerking

reer
Alice

centraal wonen
Postbus 1547
Rotterdam

Dolle Mina
Postbus 6 - Amsterdam

Stichting
ombudsvrouw
Postbus 1520
den Haag
Tel: 070-554513

3-maandelijkse
literatuurverkiezing
Vrouw-
beweging

Vogelkersstraat 34
Nijmegen

LOVER

N.V. SH
Postbus 64
den Haag

Alice

overlevingsland

